

УДК 730.071(477.53)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/91-1-23>**Наталія ДІГТЯР,**

orcid.org/0000-0002-1118-8948

кандидат педагогічних наук, доцент,

завідувач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва
Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
(Полтава, Україна) natadigtiar@gmail.com**ГЕРОЇКА ТА ЛІРИКА ОБРАЗІВ ТРИВИМІРНОГО МИСТЕЦТВА
ДМИТРА КОРШУНОВА**

Сучасна українська монументальна та станкова скульптура на сьогодні не достатньо досліджена, хоча багато митців тривимірного мистецтва активно здобувають всеукраїнське та світове визнання завдяки своїй майстерності у відтворенні образів. З початку ХХІ століття з'явилися нові імена, які у своєму творчому пошуці ґрунтуються не тільки на класичній академічній школі, а і привносять у світ скульптури нові цікаві ідеї та форми. Такою є творчість полтавського скульптора Дмитра Коршунова, яку вперше взято за об'єкт окремого наукового дослідження. Лише короткі згадки про його творчість зустрічаємо у регіональних енциклопедичних виданнях та мистецьких каталогах, проте доробок митця вже налічує близько сотні творів, вартих уваги. У статті розглянуто мистецький вияв полтавського скульптора: розкрито сукупність принципів, якими він керується у створенні образів, а також визначено індивідуальні риси творчості та потенціалу, що дозволяє зрозуміти особливості реалізації художнього процесу митцем. Охарактеризовано різні сторони його таланту як скульптора. Особлива увага приділена розгляду творчого методу, його мистецькій доктрині. Прослідковано шлях пошуку власного стилю та впізнаної техніки роботи митця в різних пластичних матеріалах. Визначено, що творчість Дмитра Коршунова відрізняє від інших скульпторів потужна національна база, сукупність новаторства і професіоналізму. Особливо відлунюють, торкаються струн людських душ образи, що пов'язані з національною ідеєю українців, їх історією, культурою та мистецтвом. З'ясовано, що твори Дмитра Коршунова – скульптурні бюсти, погруддя, меморіальні дошки, обеліски, статуї, скульптурні групи, плити з рельєфами або написами вдало організовують навколишній простір, а подекуди і самі стають візуальним простором; виконують не тільки художню та історико-пізнавальну, а і патріотично-виховну функцію.

Ключові слова: сучасна українська скульптура, пошук власного стилю, творчий метод Дмитра Коршунова, героїчний та ліричний характер образів, українська національна ідея, монументально-декоративна пластика, тривимірне мистецтво.

Natalia DIHTYAR,

orcid.org/0000-0002-1118-8948

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Fine and Decorative and Applied Arts
Luhansk Taras Shevchenko National University
(Poltava, Ukraine) natadigtiar@gmail.com**THE HEROIC AND LYRICAL NATURE OF THE IMAGERY
OF DMITRO KORSHUNOV'S THREE-DIMENSIONAL ART**

Modern Ukrainian monumental and easel sculpture is not sufficiently studied today, although many artists of three-dimensional art are actively gaining national and international recognition due to their skill in reproducing images. Since the beginning of the 21st century, new names have appeared, who in their creative search are based not only on the classical academic school, but also bring new interesting ideas and forms to the world of sculpture. Such is the work of the Poltava sculptor Dmytro Korshunov, which was first taken as the object of a separate scientific study. We find only brief mentions of his work in regional encyclopedic publications and art catalogs, but the artist's work already includes about a hundred works worthy of attention. The article examines the artistic expression of the Poltava sculptor: the set of principles that he is guided by in creating images is revealed, and individual features of creativity and potential are also identified, which allows us to understand the peculiarities of the artist's implementation of the artistic process. Various aspects of his talent as a sculptor are characterized. Special attention is paid to the consideration of the creative method, his artistic doctrine. The path of finding one's own style and recognizable technique of work of the artist in various plastic materials is traced. It is determined that the work of Dmytro Korshunov is distinguished from other sculptors by a powerful national base, a set of innovation and professionalism. Images associated with the national idea of Ukrainians, their history, culture and art especially resonate, touch the strings of human souls. It is found that the

works of Dmytro Korshunov – sculptural busts, busts, memorial plaques, obelisks, statues, sculptural groups, slabs with reliefs or inscriptions successfully organize the surrounding space, and in some places they themselves become a visual space; perform not only an artistic and historical-cognitive function, but also a patriotic-educational function.

Key words: *modern Ukrainian sculpture, search for one's own style, creative method of Dmytro Korshunov, heroic and lyrical nature of imagery, Ukrainian national idea, monumental and decorative plastic art, three-dimensional art.*

Вступ. Мистецтво скульптури має давнє коріння, передуючи іншим видам, адже перші пам'ятки об'ємного вияву з'явилися ще в кам'яному віці. Скульптурні твори пройшли довгий шлях розвитку впродовж тисячоліть, зазнали багатьох змін і еволюцій: від кам'яних монументів до величних груп та інсталяцій; від використання простих матеріалів – таких як камінь та дерево, до сучасних інновацій з використанням металів, нетрадиційних матеріалів, перероблених предметів тощо, демонструючи унікальне поєднання минулого та сьогодення. Сучасна українська скульптура продовжує активно розвиватися, відповідаючи вимогам часу та смакам людей, передаючи почуття авторів, увічнюючи важливі події, видатних особистостей, стаючи частиною культурної спадщини нації, країни.

Аналіз останніх наукових досліджень. Дослідники детально розглядають як історичний розвиток української скульптури, так і сучасні вияви та вказує на причини сповільненого прогресу у втіленні новаторських ідей та технологій у тривимірній пластиці (О. Голубець); досліджують закономірності виникнення і розвитку національних та світових стилів скульптури та вивчення її у навчальних закладах вищої освіти (Т. Шмельова); аналізують вплив сучасної української скульптури на художню культуру (Б. Мазур); зосереджуються на мистецтвознавчому аналізі скульптурних творів і проблемі міжмистецької взаємодії сучасних митців тривимірного мистецтва (В. Одрехівський). Основні засоби формоутворення круглої скульптури які формувалися протягом ХХ-го століття та питання взаємовпливу простору і скульптурної пластики стали предметом дослідження І. Кузнецової, А. Кащенко, І. Гришук. Проте, на сьогодні залишається недостатньо висвітленою в наукових працях творчість сучасних українських скульпторів, їх вплив на розвиток національної тривимірної пластики, що і зумовило наукові пошуки в цьому напрямку. Отже, **метою** даного дослідження є аналіз мистецького шляху та творчого методу полтавського скульптора Дмитра Коршунова в контексті розвитку сучасної української скульптури.

Виклад основного матеріалу. Сучасні українські скульптори здійснюють наполегливі пошуки нових прийомів пластичної виразності, репрезентують різні способи творення образів – від кре-

ативних пошуків, що віддаляють їх від звичних моделей і схем, до класичних виявів скульптурного мистецтва (Odrekhivsky, 2017: 97). Митці тривимірного простору працюють над відображенням пошуку власної пластичної мови в скульптурі, звертаються до тем, що хвилюють: вибір, свобода, самосвідомість, людське буття; експериментують з різними стилями та техніками на межі різних видів візуальних мистецтв. Такою є творчість Н. Білика, О. Леонова, В. Шевченка, В. Бородає, Л. Бетліємської, А. Васильченка, В. Микитенка, Б. Коржа, В. Липовки, С. Олексієнко, С. Брильова, Р. Раббіка, В. Павука, О. Рубан та багатьох інших. Робота скульптора передбачає знання та художній досвід у різних видах візуального мистецтва – рисунку, пластичної анатомії, скульптури, дизайну, архітектури (адже твір здебільшого вписаний у середовище) тощо (Mazur, 2020: 112). Кожен з митців створює свій індивідуальний мистецький простір. Тому, саме окремі особистості, а не школи та напрямки, формують обличчя української скульптури сьогодні. Сучасні українські скульптори намагаються зберегти багатовікові класичні художні напрацювання і привнести у світ тривимірного мистецтва нові цікаві образи (Golubets, 2019: 7).

Ці ідеї і стверджує творчість Дмитра Коршунова – відомого полтавського скульптора, віртуозного портретиста, академічним досвідом, який протягом багатьох років виробив свій власний, неповторний стиль, впізнавану техніку роботи в різних пластичних матеріалах, таких як гіпс, залізобетон, епоксидна смола тонована, кована мідь, бронза та кераміка.

Дмитро Коршунов – член Національної спілки художників України (2013 р.), науковець, педагог. Полтавська спільнота високо оцінила роботу митця, він є лауреатом премій імені: Антона Шевченка (2009 р.), Миколи Ярошенка (2012 р.), Самійла Величка (2017 р.).

Народився митець в м. Полтава у 1971 року. Пізніше родина Дмитра тимчасово переїхала до Кишиніва. У 1986 році закінчив Кишинівську республіканську дитячу художню школу імені О. Щусева (викладач Л. Бєрова), а у 1990 році – Кишинівське республіканське художнє училище імені І. Ю. Рєпіна (викладачі Є. Зібров, І. Неживов), Харківський художньо-промисловий інсти-

тут (викладачі П. Юрченко, О. Рідний). З 1997 року працював майстром виробничого навчання, а 2002 по 2016 роки – викладачем кафедри образотворчого мистецтва у Національному технічному університеті імені Ю. Кондратюка. З 2016 р. і по сьогодні викладає у Навчально-науковому інституті мистецтв Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (евакуйований до м. Полтави у 2015 році) на кафедрі образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва. Дмитро Коршунов – автор пам'ятників, зведених у Полтавський, Сумський та Київських областях, багатьох станкових скульптурних творів, меморіальних дошок.

Отримавши ґрунтовну академічну мистецьку освіту у галузі монументально-декоративної скульптури, Дмитро Коршунов намагається оригінально відтворювати відчуття минулого та духовно і естетично переосмислювати сучасне засобами пластичного мистецтва. Глибокі філософські засади митця проявляються в монументальності, образній точності та емоційній насиченості його творів. Він несе у своїй творчості ідеї краси людського та духовного світу, його мистецтво одночасно і ніжно глибоке, і мужньо патріотичне, заворожуюче, як український фольклор. Талант художника відкрив йому красу української землі, а він в свою чергу у своєму мистецтві відкриває цю красу глядачам, роблячи їх щасливішими і духовно багатшими. Він дуже тонко відчуває красу навколо, його твори – це і є краса у всіх її проявах – чи то в історичному минулому, чи то у сучасному сьогодні. Можливо саме тому, усі твори митця набувають характеру абсолютної присутності у своєму часі і просторі. Навіть більше – вони змінюють значення простору, який займають, надаючи йому глибокої духовної сили та художньої емоції.

Його творчість відрізняється глибокою повагою до національних традицій, щирим і захопливим здивуванням перед красою навколишнього рослинного чи тваринного світу, проте головним героєм його творчості завжди залишається людина та символи духовності, які в ній уособлені. І його твори «оживають» завдяки мистецькому досвіду митця: через пластичну виразність художнього образу до котрої він іде, застосовуючи свою фантазію, що одухотворена поетичним сприйняттям та майстерністю володіння матеріалом. На відміну від інших сучасних скульпторів, він майстерно проявляє себе в різноманітних видах скульптурного мистецтва – від круглої станкової скульптури невеликого розміру до величних пам'ятників та пам'ятних знаків та рельєфів мемо-

ріальних дошок; вдало зображує тварин, створює образи-портрети, передає символічність сакрального мистецтва. Висота духа художника та скульптора виявляється у його мистецтві у все нових та нових виразних можливостях, а сам творчий метод Дмитра Коршунова, базуючись на рівновазі та статиці класиків скульптури, хоч і привносить в мистецтво скульптури нові ідеї та вияви, проте не переходить той кордон, за яким починається дематеріалізація образу. Простота, гармонія, стриманість – основні постулати мистецької доктрини скульптора. Митцю присутні відчуття реалістичної форми і величезний досвід передачі складних емоцій – від веселих та жартівливих – до вдумливо-філософських («Оксана та Вакула», «Солоха та Чуб» (м. Миргород (2009)) та пам'ятник Миргородським козакам від нащадків (м. Миргород (2007)) (рис. 1) – за ескізами Дмитра Коршунова, у співавторстві з В. Голубом).

Рис. 1. Пам'ятник Миргородським козакам від нащадків. Скульптори Коршунов Д. О., Голуб В. П., архітектор Руських С. С. Бетон, кована мідь, 2,70 x 1,60 x 1,20 м., м. Миргород, 2007 р. Фото Д. Коршунов

Образи з його скульптурних творів вражають нас глибиною почуттів до людини, життя, патріотизму, славних сторінок української історії. Героїзація історії та епосу українського народу набуває у творах полтавського скульптора особливого змісту – через патетику та ліричне сприйняття образів, атрибуцію, ритм, об'єм, фактуру та пластику фігур. У його скульптурах можна помітити багато внутрішнього драматизму у подачі образів, вміння передавати відчуття простору і часу засобами скульптури. Активно працює митець в жанрі круглої скульптури, збагачуючи просторове середовище творами, що безпосередньо пов'язані з історією та культурою Полтавщини: пам'ятний знак Українській пісні в образі Марусі

Чурай (м. Полтава (2006)) (ескіз – Д. Коршунов, скульптори: Д. Коршунов, В. Голуб; архітектор А. Чорнощоків) (рис. 2), пам'ятний знак на честь 120-річчя КП «Полтававодоканал» (м. Полтава (2020)) (ескіз – Д. Коршунов, скульптори Д. Коршунов, В. Голуб), пам'ятник М. Гоголю (м. Миргород (2008)) (ескіз – Д. Коршунов, скульптори Д. Коршунов, В. Голуб; архітектор С. Руських) (рис. 3), пам'ятник знак, присвячений архітектору Л. Вайнгорту (ескіз – Д. Коршунов, скульптори Д. Коршунов, В. Голуб; архітектор А. Ароян) та багато інших.

Рис. 2. Пам'ятний знак Українській пісні у образі Марусі Чурай. Скульптори Коршунов Д. О., Голуб В. П., архітектор Чорнощоків Є. А. Бетон, кована мідь, 3,35 x 1,60 x 1,10 м., м. Полтава, 2006 р. Фото Д. Коршунов

Рис. 3. Пам'ятник М. В. Гоголю. Скульптори Коршунов Д. О., Голуб В. П., архітектор Руських С. С. Бетон, кована мідь, 2,70 x 1,50 x 1,15 м., м. Миргород, 2008 р. Фото Д. Коршунов

Розглянемо один з найбільш відомих творів митця – пам'ятника Марусі Чурай, що прикрашає майданчик біля Полтавського академічного драматичного театру імені Миколи Гоголя у центрі

міста. По ескізу Дмитра Коршунова скульптура була виконана ним у співавторстві з ще одним не менш талановитим полтавським скульптором – Валерієм Голубом, адже створення скульптурного монументального твору, а особливо пам'ятника, як складного проєкту (велика вага матеріалів, які важко перемішувати, обробляти, фіксувати; великі масштаби робіт, тривалий час виконання тощо) передбачає командну роботу (Korshunov, 2018: 156).

Маруся Чурай – легендарна українська народна співачка, поетеса та письменниця яка, за переказами, жила в Полтаві на початку XVII століття. Це образ-символ, уособлення української жінки – творця народної поезії та пісні. Внутрішньо-вмотивована пластика фігури дівчини формує візуальний образ скульптури загалом. Всі частини 4-метрового пам'ятника врівноважені, лінії плавні і доволі прості, відношення глибини рельєфу до широких площин виражене, що не відволікає, а забезпечує ясність сприйняття образу. Легко розвіюються вітром драперії одягу Марусі, і навіть сама її фігура, виконана в техніці монументального карбування з листової міді, здається невагомою, завдяки динамічному зовнішньому та внутрішньому руху моделі. Вона зупинилася, проте енергія руху, ще створює певний ритм. Молода дівчина замріяно схилила голову, наче в польоті своєї творчої думки, ніби ретельно шукає слова та ноти, які здатні доторкнутися до глибин душі людини. Цей історичний образ з минулого надзвичайно сучасний – він розкриває одне із одвічних питань людства: пошуку себе у житті, у мистецтві. Автору вдалося передати драматизм образу, по-своєму цікаво розкрити щемлива історія нещасливого кохання молоді дівчини.

Ця скульптура – ода журливій українській пісні, що віддзеркалює багатовікову історію українського народу, боротьбу за свою свободу, історію втрат та надій на краще майбутнє. Пісня завжди була для українців способом виразу почуттів, переживань, національного досвіду, що передався з покоління в покоління, тому жура та туга є невід'ємною частиною української духовності, що й знайшло своє відображення у пісні. Але і сам пам'ятник – наче пісня – у своїх ритмах та формах, легкості сприйняття. Тут з'єдналося все в одне ціле: матеріал, форма, дух, зміст, середовище та вміння автора передавати глибину почуттів через образи, що роблять твір більш переконливим і запам'ятовуваним. І в цьому сила впливу цієї скульптури на глядача.

Особливу роль у творчості Дмитра Коршунова займає сакральна тематика – надзвичайно близька

його внутрішньому світу та розумінню сенсів буття. У образах святих та старців, які є символічними представниками вищої духовної реальності та уособлюють духовне наставництво, автор передає власне бачення шляху до спасіння через духовну боротьбу, закликає до роздумів про життя і віру (станкові скульптури «Чернець» (2008) та «Покров Пресвятої Богородиці» (2009). У співавторстві з Валерієм Голубом за ескізами Д. Коршунова створені пам'ятний знак «Покрова Пресвятої Богородиці» (м. Горішні Плавні (2011)) (рис. 4), пам'ятник «Святий Миколай» (м. Горішні Плавні (2011)), пам'ятник Святому Василю (м. Полтава (2006) та пам'ятний знак «Архангел Михаїл» (м. Глобине (2015)).

Рис. 4. Пам'ятний знак «Покрова Пресвятої Богородиці». Скульптори: Дмитро Коршунов, Валерій Голуб, архітектор Генадій Савченко. Бетон, кована мідь, 2,70 x 1,40 x 1,15 м, м. Горішні Плавні, 2010 р. Фото Д. Коршунов

Творчість митця – як український епос: героїко-патетичний, але, водночас, лірично-ніжний. Саме таке поєднання мужності та ніжності, патетики та ліричності образів і стає основною рисою його формотворчої доктрини. Його твори – скульптурні бюсти, погруддя, меморіальні дошки, обеліски, статуї, скульптурні групи, плити з рельєфами або написами мають не тільки художню чи історико-пізнавальну функцію, а й вдало організовують навколишній простір, самі виконують роль візуального середовища, набуваючи характеру абсолютної присутності у часі і просторі. Своїми творами автор свідомо виконує завдання загальнодержавного значення сьогодення в умовах війни, адже його твори є засобами патріотичного виховання суспільства. Особливо відлунюють, торкаються струн людських душ образи, пов'язані з національною ідеєю українців – погруддя Шевченка Т. Г. (2012), станкові твори: «Козак – бандурист» (2003), «Тарас Бульба» (2007), «Іван Мазепа» (2004), «Симон Петлюра» (2018) (рис. 5).

Рис. 5. Симон Петлюра. Скульптор Дмитро Коршунов. Барельєф. Гіпс тонований. 54 x 32 x 9 см., 2018 р. Фото Д. Коршунов

Віртуозний скульптор-портретист, Дмитро Коршунов береться за складні образи героїв, розуміючи, що меморіалізація пам'яті – це складова боротьби у цій війні. Варті уваги меморіальні дошки героям Небесної Сотні, загиблим воїнам, відомим українським історикам, спортсменам, державним діячам, митцям: історик і політик Михайлу Грушевському (м. Полтава (2015)), поетові Володимиру Самійленку (м. Полтава (2015)), історик, архівісту, педагогу Івану Павловському (м. Полтава (2019)), письменнику Панасу Мирному (м. Полтава (2019)), Заслуженому художнику України Андрію Сербутовському (м. Полтава (2019)), вишивальниці Вірі Роїк (м. Полтава (2021)), Героям України Тарасу Бобаничу (м. Полтава (2022)) та Віталію Грицаєнко (м. Полтава (2023)) (рис. 6), першій олімпійській чемпіонці України Ніні Бочаровій (м. Полтава (2024)), головному художнику міста Полтави Анатолію Чернощоківу (м. Полтава (2024)), Герою Небесної Сотні Віктору Чміленку (м. Полтава (2025)).

Рис. 6. Меморіальна дошка Герою України Віталію Грицаєнко. Скульптор Дмитро Коршунов. Граніт, бронза, 120 x 60 x 17 см., м. Полтава, 2023 р. Фото Д. Коршунов

Як педагог, Дмитро Коршунов – автор багатьох наукових праць, учасник міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій та заходів з проблем сучасної мистецької освіти. Митець передає свій художній досвід, майстерність здобувачам вищих навчальних закладів під час викладання таких дисциплін, як: «Скульптура», «Академічний рисунок», «Рисунок», «Пластична анатомія», «Архітектурно-декоративна пластика», «Конструктивний рисунок», «Основи медальєрного мистецтва», «Анімалістична пластика», «Анатомічний рисунок». У кожному студенті він намагається побачити і розвинути природний мистецький дар, художні здібності, бережно відноситься до паростків таланту та самобутності молодого покоління, глибокої поваги до особистості (Korshunov, 2017: 160).

Висновки. Скульптура як вид образотворчого мистецтва сьогодні продовжує активно роз-

виватися, відповідаючи вимогам часу та смакам людей. Творчість Дмитра Коршунова продовжує розширювати творчі межі, сприяючи насиченому мистецькому діалогу, позиціонує українське мистецтво як силу, з якою слід рахуватися усій світовій художній спільноті. Усі роботи полтавського скульптора є свідченням стійкості, духу та таланту українського народу та ствердженням безмежних можливостей скульптури як виду образотворчого мистецтва. Цей вид мистецтва в своїй природі звернений і до минулого, і до сьогодення, і до майбутнього, це найпотужніша форма комунікації, адже ніщо немає такої невичерпної масової аудиторії, як пам'ятник на площі міста, меморіальна дошка на фасаді будівлі, а отже цей вид мистецтва потребує залучення та заохочення до творчості молодих скульпторів, митців тривимірного простору і підтримки їх на державному рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Голубець О. Українська скульптура кінця XX – початку XXI століть: ефект дифузії. ВІСНИК Львівської національної академії мистецтв. 2019. Вип. № 41. С. 4–10.
2. Коршунов Д. О. Техніка монументального карбування з листової міді в творчій практиці сучасних полтавських скульпторів. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Серія «Педагогічні науки. Мистецька освіта: історія, теорія, практика» № 5 (319). Старобільськ, 2018. С. 153–158.
3. Коршунов Д. О. Формування об'ємно-просторового мислення на заняттях зі скульптури у студентів вищих мистецьких навчальних закладів спеціальності «Декоративно-прикладне мистецтво». Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Серія «Педагогічні науки. Мистецька освіта: історія, теорія, практика». № 2 (307) ч. 1. Старобільськ, 2017. С. 158–163.
4. Мазур Б. М. Українська скульптура та її вплив на художню культуру. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. № 2. Київ : ІДЕЯ ПРИНТ, 2020. С. 110–114.
5. Одрехівський В. Українська скульптура XXI століття: проблема інтермедіальності та жанрово-видового синтезу. ВІСНИК Львівської національної академії мистецтв. 2017. Вип. № 31. С. 97–108.
6. У Полтаві відкрили дошку на місці відкриття комунального водогону 120 років тому. <https://np.pl.ua/2020/12/u-poltavi-vidkryly-doshku-na-mistsi-vidkryttia-komunal-noho-vodohonu-120-rokiv-tomu/> (дата звернення: 05. 09. 2025).
7. У Полтаві відкрили меморіальну дошку історика і політика Михайлу Грушевському. URL : <https://poltava.to/project/1775/> (дата звернення: 05. 09. 2025).
8. У Полтаві відкрили пам'ятну дошку Герою Небесної Сотні Віктору Чміленку. URL : <https://suspilne.media/poltava/1046563-u-poltavi-vidkrili-pamatnu-dosku-gerou-nebesnoi-sotni-viktoru-smilenku/> (дата звернення: 05. 09. 2025).
9. У Полтаві відкрили меморіальну дошку відомому історика завдяки учню школи. URL : <https://kolo.news/category/suspilstvo/16258> (дата звернення: 01. 09. 2025).
10. У Полтаві відкрили меморіальну дошку поетові Володимиру Самійленку. URL : <https://rada-poltava.gov.ua/news/7519/> (дата звернення: 10. 08. 2025).

REFERENCES

1. Holubets, O. (2019). Ukrainska skulptura kintsia XX – pochatku XXI stolit: efekt dyfuzii. (2019). [Sculptura Ucrainica saeculorum XX exeuntis – XXI ineuntis: effectus diffusionis]: VISNYK Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv. 2019. Vyp. № 41. S. 4–10 [in Ukrainian].
2. Korshunov, D. O. (2018). Tekhnika monumentalnoho karbuвання z lystovoi midi v tvorchyi praktytsi suchasnykh poltavskykh skulptoriv. [The technique of monumental carving from leafy copper in the creative practice of contemporary Poltava sculptors]. Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka. Serii «Pedahohichni nauky. Mystetska osvita: istoriia, teoriia, praktyka» № 5 (319). Starobilsk, 2018. S. 153–158 [in Ukrainian].
3. Korshunov, D. O. (2017). Formuvannia obiemno-prostorovoho myslennia na zaniattiakh zi skulptury u studentiv vyshchykh mystetskykh navchalnykh zakladiv spetsialnosti «Dekoratyvno-prykladne mystetstvo». [Formation of volumetric and spatial thinking in sculpture classes among students of higher art educational institutions majoring in «Decorative and Applied Arts»]. Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka. Serii «Pedahohichni nauky. Mystetska osvita: istoriia, teoriia, praktyka» № 2 (307) ch. 1. Starobilsk, 2017. S. 158–163 [in Ukrainian].
4. Mazur B. M. (2020). Ukrainska skulptura ta yii vplyv na khudozhniu kulturu. [Ukrainian sculpture and its influence on artistic culture]. Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv : nauk. zhurnal. № 2. Kyiv : IDEIA PRYNT, 2020. S. 110–114 [in Ukrainian].

5. Odrekhivskyi V. (2017). Ukrainska skulptura XXI stolittia: problema intermedialnosti ta zhanrovo-vydovoho syntezu. [Ukrainian sculpture of XXI century: intermediality, synthesis and genre type]. VISNYK Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv. 2017. Vyp. № 31. S. 97–108 [in Ukrainian].
6. U Poltavi vidkryly doshku na misti vidkryttia komunalnoho vodohonu 120 rokiv tomu. [A plaque was unveiled in Poltava at the site of the opening of a municipal water supply system 120 years ago]. URL : <https://np.pl.ua/2020/12/u-poltavi-vidkryly-doshku-na-misti-vidkryttia-komunal-noho-vodohonu-120-rokiv-tomu/> [in Ukrainian].
7. U Poltavi vidkryly memorialnu doshku istoryku i polityku Mykhailu Hrushevskomu. [A memorial plaque to historian and politician Mykhailo Hrushevsky was unveiled in Poltava]. URL : <https://poltava.to/project/1775/> [in Ukrainian].
8. U Poltavi vidkryly pamiatnu doshku Heroiu Nebesnoi Sotni Viktoru Chmilenu. [A memorial plaque to Viktor Chmilenko, Hero of the Heavenly Hundred, was unveiled in Poltava]. URL : <https://suspilne.media/poltava/1046563-u-poltavi-vidkrili-pamatnu-dosku-gerou-nebesnoi-sotni-viktoru-cmilenu/> [in Ukrainian].
9. U Poltavi vidkryly memorialnu doshku vidomomu istoryku zavdiaky uchniu shkoly. [A memorial plaque to a famous historian was unveiled in Poltava thanks to a school student]. URL : <https://kolo.news/category/suspilstvo/16258> [in Ukrainian].
10. U Poltavi vidkryly memorialnu doshku poetovi Volodymyru Samiilenku. [A memorial plaque to poet Volodymyr Samiilenko was unveiled in Poltava]. URL : <https://rada-poltava.gov.ua/news/7519/> [in Ukrainian].

Дата першого надходження рукопису до видання: 29.09.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 29.10.2025
Дата публікації: 24.11.2025